14.2.2024

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Viite: Suomen avaintavoitteet EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi

Energiateollisuuden lausunto

Kiitämme mahdollisuudesta lausua Suomen avaintavoitteista EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi.

Energia-alan näkökulmasta Suomen kanta on erittäin hyvä ja tavoitteet oikeanlaisia. Seuraavassa vaiheessa on oltava kykyä olla aloitteellinen ja ideoida politiikkakeinoja sekä lainsäädäntöä, joilla tavoitteet saavutetaan. Vaikuttaminen on myös kohdennettava ja riittävästi resurssoitava olennaisiin päätöksentekoprosesseihin.

Pohjoismaiden resepti Euroopan uudelleenteollistamiseen

Energian saatavuuden ja hinnan osalta Suomella on kaikki edellytykset houkutella maahan uutta taloudellista toimeliaisuutta ja teollisuutta. Suomessa on eurooppalaisessa vertailussa ja globaalistikin erittäin kilpailukykyinen sähkön tuotanto, sitä on riittävästi ja siihen on mahdollista investoida niin paljon, kuin käyttäjät tarvitseva energiaa. Pohjoismaissa investoinnit ovat viime vuosina tapahtuneet sisämarkkinoilla kysynnän ja markkinahintojen ohjaamina, eikä valtion interventioita tai tukia ole tarvittu. Päinvastoin meillä tukipolitiikka tai poliittinen epävarmuus ei ole hyydyttänyt investointeja sähkön tuotantoon.

Euroopassa on ajauduttu tilanteeseen, jossa jäsenmaat kilpailevat investoinneista myös valtiontuilla. Ei ole realistista odottaa, että tällaisesta politiikasta päästäisiin eroon nopeasti. Olisikin syytä luoda reitti, jolla luottamusta markkinoiden toimintaan palautettaan sekä pitkällä aikavälillä valtiontuista ja erilaisesta hintojen sääntelystä hankkiudutaan EU:ssa eroon.

Kilpailukyvyn tulee rakentua mm. toimivien markkinoiden, mahdollistavan infrastruktuurin, kilpailun, työvoiman saatavuuden ja liikkuvuuden, sujuvien prosessien sekä nykyistä linjakkaamman sääntelyn varaan.

Erityinen kiitos energialinjauksille

Suomi tarvitsee EU:sta kunnianhimoiset ilmastotavoitteet vuodelle 2040 ja niiden toteuttamiseksi EU:n on edistettävä kaikkia teknologioita, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa. Huomion on oltava päästövähennyksissä, kuten perusmuistiossa todetaan.

Samalla on oltava rohkeutta kehittää energiasääntelystä ja -tavoitteista nykyistä sisämarkkinayhteensopivampia. Tällaista tällä hetkellä yhteensopimatonta sääntelyä on muun muassa energiatehokkuustavoitteen muodostamat jäsenmaakohtaiset kiintiöt energian kulutukselle tai teollisuuspoliittisista lähtökohdista tehty ydinvoiman ja uusiutuvien energialähteiden asettaminen eri asemaan sääntelyssä. Nämä alkavat ohjaamaan taloudellista ja teollista toimintaa EU-alueella, mikäli niitä ei 2040 ilmastolainsäädäntöä laadittaessa kehitetä paremmiksi.

Mitä puuttuu?

On ymmärrettävää, että kaikki tavoitteet eivät voi olla avaintavoitteita. On kuitenkin niin että teollisen toiminnan ja ympäristön yhteensovittaminen tulee olemaan myös seuraavan komission agendalla EU:n tekemien kansainvälisten sitoumusten sekä luonnontieteellisten tosiasioiden takia. Biodiversiteetti- ja

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

ympäristöpolitiikassa on kova kysyntä toimiville ja investoinnit mahdollistaville ohjauskeinoille. Kannustamme miettimään näihin liittyviä aloitteita yhdessä investoivien alojen kanssa.

Vesi ei ole loppumassa Suomesta, mutta monessa muussa paikassa Euroopassa tilanne on toinen. Vesi on käynyt vähiin ja laatu heikentynyt. Tilanne vaikuttaa ihmisten elinolosuhteisiin ja elinkeinoihin sekä vaarantaa pahimmillaan yhteisten ilmasto ja ympäristötavoitteiden saavuttamista. Ennakoimme, että vesivaroihin liittyvä keskustelu tulee nousemaan tulevina vuosina myös EU-päättäjien agendalle ja lainsäädäntöön sakka.

Mikäli Suomi ei luontorikkaana ja runsaiden vesivarojen maana ole miettimässä tarkoituksenmukaista tapaa säännellä näitä kysymyksiä, löydämme herkästi edestämme sääntelyä, joka vaikuttaa meihin, ei tuota kilpailukykyä Eurooppaan sekä näyttää hassulta Suomessa.

Hassu sääntely vähentää myös luottamusta Unioniin. Päättäjien on oltava rakentamassa luottamusta EU:hun ja on kohtuutonta mennä EU:n selän taakse, mikäli ei ole itse edes ollut vaikuttamassa sääntelyyn.

Kaikkia rusinoita ei voi poimia pullasta

Suomen kannassa toistuu hyvin usein ”jäsenvaltioiden erityispiirteet”, ”eroavaisuudet”, ”olosuhteet”. On selvää, että nämä pitää huomioida. Samalla on kuitenkin ymmärrettävä, että kaikilla jäsenmailla on omat erityispiirteet eri politiikkalohkoilla. Osa näitä tulee luonnontieteestä tai maantieteestä, osa eroista tulee oikeusjärjestelmästä ja kulttuurista.

On kestämätöntä sanoa, että haluamme kaikki avoimen markkinan sekä eurooppalaisen talouskurin meille tuomat hyödyt, mutta vaadimme maantieteellisen sijainnin tai luonnontieteen takia erityiskohtelua monessa sisämarkkinoiden tasapuolista toimintaa edistävässä sääntelyssä. Mikäli haluamme olla vaikuttamassa ja ratkomassa yhteisiä ongelmia, on meidän tuotava pöytään ratkaisuja – ei ainoastaan pyytämässä kansallisten erityispiirteiden huomioimista.

Vaikuttaminen vaatii kulttuuria ja resurssejakin

Erinomaisetkin tavoitteet pitää konkretisoida ja kertoa muille. Vaikuttavuus ei synny tavoitteista, vaan täytyy laittaa jalat liikkeelle kaikilla tasoilla. Sekä poliittisen johdon, että virkakunnan on oltava aidon kiinnostuneita EU:sta, EU on nähtävä mahdollisuutena eikä sääntelytaakan edessä kyynistymiseen ole varaa.

Jalkatyö vaatii resursseja. Mikäli energia- ja ilmastopolitiikassa halutaan olla aktiivisia ja siihen vaikuttaa, tulee EU-vaikuttaminen resursoida paremmin. Ymmärrämme hyvin, että valtiolla ei ole löysää budjetissa. Siksi tulisikin huolellisesti arvioida voidaanko esimerkiksi energialainsäädäntöä toimeenpanevasta energiavirastosta tai muilta hallinnon aloilta siirtää resursseja ennakkovaikuttamiseen. Ennakkovaikuttamisessa takaisinmaksu on parempi ja mikä tärkeintä, pitkällä aikavälillä säästämme ja jopa tienaamme kansakuntana.

Kaikilla politiikkalohkoilla, joissa EU on jotenkin merkittävä, tulee kansallista strategiatyötä kehittää. Meidän pitää miettiä mitä tarvitsemme EU-politiikalta ja lainsäädännöltä, jotta voimme saavuttaa itse asettamamme tavoitteet. Kansallisen strategiatyön ei pidä olla ainoastaan kuvaus siitä, miten saavutamme ylhäältä annetut tavoitteet tai sopeudumme niihin. EU:n ei pidä olla puolen sivun kappale kansallisen strategian lopussa, vaan EU:n tulee läpileikata strategiatyötä.

Lisätietoja antavat:

Edunvalvontajohtaja Joona Turtiainen +358 40 586 5939, joona.turtiainen@energia.fi ja

EU-edunvalvontapäällikkö Antti Kohopää, 050 344 9265, antti.kohopaa@energia.fi